

Mapa noční oblohy

Mapa noční oblohy znázorňuje pozorovatelná souhvězdí 16. října ve 20:00 hodin SEČ na souřadnicích 50° severní šířky a 15° východní délky za ideálních podmínek (bezoblačná obloha a malé světelné znečištění). Mapa je orientována tak, že sever je nahoře.

Informace pro návštěvníky

Upozorňujeme, že z bezpečnostních důvodů není možné vstupovat do sálu digitálního planetária po začátku programu.

Večerní programy jsou obsahově zaměřeny na dospělé návštěvníky a starší školní mládež.

Změna programu vyhrazena.

 Vstupné 30 až 90 Kč dle druhu programu a věku návštěvníka.

 Budova digitálního planetária se spolu s pokladnou otevírá 30 minut před začátkem programu. Vstupenky na program je možné získat pouze za předpokladu, že ještě zbývají z předprodeje. Budova hvězdárny se spolu s pokladnou otevírá 15 minut před začátkem programu.

Pro skupiny minimálně 20 osob nabízíme možnost realizace programu v odpoledních a večerních hodinách v pracovních dnech v době mimo pravidelné programy pro veřejnost. Více informací: [495 264 087](tel:495264087)

Rozhodnutím zřizovatele jsou v období od 7. 12. 2022 do konce roku 2023 pro individuální návštěvníky programů hvězdárny a planetária stanovena následující zvýhodnění:

- 1) děti do 10 let a senioři nad 65 let bezplatný vstup,**
- 2) každou první středu v měsíci bezplatný vstup.**

Počet míst na program je omezen, proto upozorňujeme, že pro bezplatný vstup je nutné mít na program platnou vstupenku (cena 0 Kč), kterou získáte bezplatně na vstupenkovém portálu města Hradce Králové HKPoint, nebo v Turistickém informačním centru na Eliščině nábřeží.

**HVĚZDÁRNA
A PLANETÁRIUM**
v Hradci Králové

Hvězdárna a planetarium v Hradci Králové

Zámeček 456/30, 50008 Hradec Králové

[+420 495 264 087](tel:+420495264087) [+420 495 270 959](tel:+420495270959)

[+420 737 456 777](tel:+420737456777) astrohk@astrohk.cz

www.astrohk.cz

**HVĚZDÁRNA
A PLANETÁRIUM**
v Hradci Králové

MĚSÍČNÍK

říjen 2023

Program

Středy

Večerní program | 18:30
s pořadem Living Worlds
🕒 90 minut | 📍 digitální planetárium

Večerní pozorování | 20:30
🕒 60 minut | 📍 hvězdárna

Pátky

Podvečerní program pro děti | 16:30 (kromě 6. 10.)
aneb planetárium pro nejmenší
pořad vhodný pro diváky ve věku od 5 do 8 let
v doprovodu dospělé osoby
🕒 60 minut | 📍 digitální planetárium

Večerní program | 18:30 (kromě 6. 10.)
s pořadem Voyager
🕒 90 minut | 📍 digitální planetárium

Večerní pozorování | 20:30 (kromě 6. 10.)
🕒 60 minut | 📍 hvězdárna

Soboty

Pozorování Slunce | 14:00
🕒 30 minut | 📍 hvězdárna

Odpolední program pro děti | 15:30
s pohádkou Polaris
pořad vhodný pro diváky ve věku od 8 let
v doprovodu dospělé osoby
🕒 90 minut | 📍 digitální planetárium a hvězdárna

Večerní program | 18:30
s pořadem Fantom vesmíru - hon na temnou hmotu
🕒 90 minut | 📍 digitální planetárium

Večerní pozorování | 20:30
🕒 60 minut | 📍 hvězdárna

28. 10. 20:30 - Zatmění Měsíce

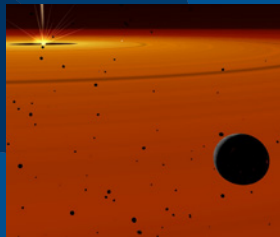
Přednášky

Vznik Merkuru, Venuše, Země a Marsu v plynném disku | 5. října v 18:00

Jak vypadá nejnovější představa o vzniku Sluneční soustavy? Lze elegantně vysvětlit, proč jsou Merkur a Mars malé planety a Země a Venuše si jsou podobné? Jsou naše představy o vzniku Sluneční soustavy správné? Prověřte to spolu s námi.

přednáší: **doc. Mgr. Miroslav Brož, Ph.D.**
🕒 90 minut | 📍 digitální planetárium

M. Brož, O. Chrenko,
D. Nesvorný, N. Dauphas

Polární záře - věčná inspirace | 12. října v 18:00

Polární záře provází lidstvo od nepaměti. Jak na ni lidé nahlíželi v historii? Jaká umělecká díla inspirovala? Jak nám pomáhá kosmické počásí? Co by se stalo s naší civilizací, kdyby se noční obloha po celém světě rozzářila podobně, jako tomu bylo již několikrát v historii? Záludné otázky a zajímavé odpovědi...

přednáší: **Mgr. Zbyšek Mošna, Ph.D.**
🕒 90 minut | 📍 digitální planetárium

Foto: Marek Tuší

Výstavy

Výstavy jsou přístupné v rámci programů probíhajících v prostoru digitálního planetária, případně hvězdárny.

Papírové modely kosmické techniky

Papírové modely **Petra Baldy** a **Miloše Drábka**.

📍 digitální planetárium

Historie Hvězdárny a planetária v Hradci Králové

autor: **Martin Cholasta** a **Pavel Kabrhel**

📍 hvězdárna

Světelné znečištění

autor: **Radka Pavlíková** a **Pavel Kabrhel**

📍 hvězdárna

Mimořádný program

Noc vědců | 6. října v 18:00 - 22:00

📍 digitální planetárium

Vesmír je jedno velké tajemství. Přijďte jej odhalit do našeho planetária, kde pro vás chystáme mnoho zajímavých aktivit. A můžete si vyzkoušet i zábavný kvíz!

Čeká vás plnění úkolů na jednotlivých stanovištích v čase 18:00 - 22:00 a kvízy, které budou startovat v 19:00, 20:00 a 21:00. Mobilní telefony s sebou!

Potkat se s námi můžete i v kampusu UHK. Mezi 17. a 22. hodinou bude u vchodu do budovy A možnost pozorovat dalekohledy. Zároveň zde proběhne i přednáška RNDr. Vladimíra Sochy „Tajemství světa dinosaurů“, po které budou následovat i další aktivity zaměřené na dinosauří záhady. Podrobný program naleznete na našich stránkách nebo na nocvedcu.cz/mesto/hradec-kralove.

Zatmění Měsíce | 28. října ve 20:30

📍 hvězdárna

Začátek částečného zatmění Měsíce nastává ve 21 hod a 35 min ještě letního času a potrvá 1 hodinu a 17 minut. Měsíc bude mít v maximální fázi zatmění zakryto přibližně 13 % svého průměru. Poblíž Měsíce bude patrný i Jupiter, protože k ránu těže noci nastává konjunkce Jupiteru s Měsícem. Pozorování nám příjemný i fakt, že se nám tuto noc posouvá čas a opět se vrátíme k našemu přirozenému, tedy středoevropskému času.

Foto měsíce

Foto měsíce je tentokrát fotem Měsíce. Fotografie pochází z posledního úplného zatmění Měsíce, které bylo viditelné z České republiky. Další takové nás čeká až 7. září 2025 a potom až na Silvestra 31. prosince 2028. Zajímavostí navíc je, že se bude jednat o tzv. modrý Měsíc, ale jeho zbarvení bude do červena. Pojem „Blue Moon“ se totiž používá pro druhý úplněk, který nastane v jednom kalendářním měsíci. A protože se něco takového nestává často, angličtina používá spojení „once in a blue moon“, čeština zase krásné spojení „jednou za uherský rok“, lepší překlad by tak mohl být třeba „uherský Měsíc“, který by nás žádnou barvou nemátl. Nejlepším rokem pro úplná zatmění z tohoto desetiletí bude rok 2029, kdy uvidíme hned dvě. Fotografie byla pořízena v Hradci Králové v rámci testování malé astronomické kamery s nasazeným fotografickým objektivem. Datum: 21. 1. 2019 | Autor: **Marek Tuší**

Kosmické události

planety

Merkur počátkem měsíce ráno nízko nad V obzorem
Venuše ráno vysoko nad V a JV obzorem
Mars nepozorovatelný
Jupiter po celou noc
Saturn po většinu noci kromě rána
Uran po celou noc
Neptun po většinu noci kromě rána

Měsíc

6. 10. Měsíc v poslední čtvrti (14:47)
14. 10. Měsíc v novu (18:55); prstencové zatmění Slunce, u nás nepozorovatelné
22. 10. Měsíc v první čtvrti (4:29)
28. 10. Měsíc v úplňku (21:24); částečné zatmění Měsíce, u nás pozorovatelné v celém průběhu

2. 10. 3 h Měsíc v konjunkci s Jupiterem
4. 10. 2 h Měsíc v konjunkci s α Tau (Aldebaran)
7. 10. 13 h Měsíc v konjunkci s β Gem (Pollux)
10. 10. 5 h Měsíc v odzemí (405 394 km)
10. 10. 11 h Měsíc v konjunkci s α Leo (Regulus)
10. 10. 16 h Měsíc v konjunkci s Venuší
18. 10. 9 h trpasličí planeta Eris v opozici se Sluncem
18. 10. 15 h Měsíc v konjunkci s α Sco (Antares)
20. 10. 7 h Merkur v horní konjunkci se Sluncem
22. 10. maximum meteorického roje Orionid
24. 10. 0 h Venuše v největší západní elongaci
24. 10. 10 h Měsíc v konjunkci se Saturnem
26. 10. 4 h Měsíc v přizemí (364 894 km)
29. 10. 9 h Měsíc v konjunkci s Jupiterem
31. 10. 13 h Měsíc v konjunkci s α Tau (Aldebaran)

Časové údaje jsou uvedené v SEČ.

Zdroj: Rozehnal, J. aj. *Hvězdářská ročenka 2023*.